

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia 2011 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych²⁾

Na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 131, poz. 763 i Nr 234, poz. 1391) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. Nr 204, poz. 1577) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2 po pkt 26 dodaje się pkt 26a w brzmieniu:

„26a) właściwej izbie rozliczeniowej – rozumie się przez to odpowiednio Krajowy Depozyt, spółkę, której Krajowy Depozyt powierzył wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy, izbę rozliczeniową lub inny podmiot uprawniony do dokonywania rozliczeń transakcji;”;

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającej dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz. Urz. UE L 145 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 7, str. 263, z późn. zm.) oraz dyrektywy Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającej środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy (Dz. Urz. UE L 241 z 02.09.2006).

2) w § 24 w ust. 7:

a) w pkt 2 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) sposobów ustalania zabezpieczenia, sposobów oraz trybu informowania klienta o zmianie jego wysokości, w tym wzywania do jego uzupełnienia, oraz sposobu postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku nieuzupełnienia przez klienta zabezpieczenia - jeżeli usługa dotyczy instrumentów finansowych, którymi obrót związany jest z obowiązkiem ustanowienia zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z danego instrumentu finansowego,”

b) w pkt 5:

- lit. g otrzymuje brzmienie:

„g) sposobów ustalania wysokości zabezpieczenia oraz trybu informowania klienta o zmianie jego wysokości lub konieczności jego uzupełnienia, w przypadku gdy na danym rachunku mają być rejestrowane instrumenty finansowe, którymi obrót związany jest z koniecznością ustanowienia zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z tych instrumentów,”

- dodaje się lit. h w brzmieniu:

„h) szczegółowego trybu i warunków ustanawiania zabezpieczeń wykonania zlecenia w środkach pieniężnych lub na instrumentach finansowych klienta, w tym trybu wyrażania przez klienta zgody na ustanowienie zabezpieczenia.”;

3) w § 28:

a) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Przepisu ust. 1 nie stosuje się także w przypadku, gdy wykonanie zlecenia klienta wymaga ustanowienia przez firmę inwestycyjną zabezpieczenia w instrumentach finansowych.”

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Firma inwestycyjna, na rzecz której zostało ustanowione zabezpieczenie na instrumentach finansowych należących do klienta, rejestruje informacje obejmujące dane poszczególnych klientów, którzy ustanowili zabezpieczenie zleceń, oraz liczbę i rodzaj instrumentów finansowych będących przedmiotem zabezpieczenia.”

c) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Firma inwestycyjna, na rzecz której zostało ustanowione zabezpieczenie w środkach pieniężnych, w przypadku, o którym mowa w art. 73 ust. 5f ustawy, rejestruje informacje obejmujące dane poszczególnych klientów, którzy ustanowili zabezpieczenie zleceń, oraz wysokość tego zabezpieczenia.”;

4) w § 36 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W zakresie nieuregulowanym w przepisach niniejszego oddziału do banku powierniczego stosuje się odpowiednio przepisy § 29 ust. 1-3, w zakresie odnoszącym się do rejestru operacyjnego, ust. 5 i 7-9, § 30-31 oraz § 33.”;

5) § 70 otrzymuje brzmienie:

„§ 70. 1. Firma inwestycyjna wystawia zlecenie brokerskie na podstawie zlecenia, którego przedmiotem jest zawarcie transakcji terminowej, pod warunkiem że do chwili wystawienia zlecenia brokerskiego klient ustanowił zabezpieczenie w wysokości określonej przez:

- 1) firmę inwestycyjną – w regulaminie wykonywania zleceń nabycia lub zbycia derywatów,
- 2) bank powierniczy – w regulaminie prowadzenia rachunków papierów wartościowych

- nie mniejszej jednak niż określonej przez właściwą izbę rozliczeniową, zarejestrowane zgodnie z zasadami odrębnej rejestracji, określonymi w § 29 ust. 7 pkt 1 i § 32 ust. 1.

2. Przed wystawieniem zlecenia brokerskiego firma inwestycyjna dokonuje blokady instrumentów finansowych lub środków pieniężnych stanowiących przedmiot zabezpieczenia, a w przypadku gdy klient, w celu zabezpieczenia roszczeń z tytułu rozliczenia transakcji zawartych na podstawie jego zlecenia, zobowiązał się przenieść na firmę inwestycyjną prawa z papierów wartościowych, firma inwestycyjna, na podstawie złożonej przez klienta dyspozycji, dokonuje ich przeniesienia na własny rachunek papierów wartościowych.

3. Niezwłocznie po rozrachunku sesji, na której zawarta została transakcja terminowa, firma inwestycyjna żąda od klienta uzupełnienia zabezpieczenia do wysokości nie mniejszej niż określona przez właściwą izbę rozliczeniową lub:

- 1) wypłaca nadwyżkę zabezpieczenia wniesionego w środkach pieniężnych na rachunek pieniężny klienta;
- 2) znosi blokadę instrumentów finansowych lub środków pieniężnych albo przenosi na klienta prawa z papierów wartościowych, stanowiących nadwyżkę ponad wymaganą wysokość zabezpieczenia.”;

6) w § 71 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Firma inwestycyjna wystawia zlecenie brokerskie na podstawie zlecenia, którego przedmiotem jest wystawienie opcji, pod warunkiem że w chwili wystawienia zlecenia brokerskiego klient ustanowił zabezpieczenie, o którym mowa w § 70 ust. 1.”;

7) § 73 otrzymuje brzmienie:

„§ 73. Firma inwestycyjna wykonuje zlecenia nabycia lub zbycia derywatów innych niż określone w § 70 i 71 na warunkach określonych przez właściwą izbę rozliczeniową lub podmiot organizujący rynek lub system obrotu. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio.”;

8) § 74 otrzymuje brzmienie:

„§ 74. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do wykonywania zleceń nabycia lub zbycia:

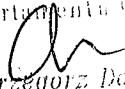
- 1) praw majątkowych, którymi obrót związany jest z obowiązkiem ustanowienia

zabezpieczenia;

- 2) zagranicznych instrumentów finansowych, którymi obrót związany jest z obowiązkiem ustanowienia zabezpieczenia, o ile co innego nie wynika z przepisów regulujących obrót na danym zagranicznym rynku regulowanym;
- 3) instrumentów rynku niepublicznego, którymi obrót związany jest z obowiązkiem ustanowienia zabezpieczenia.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER FINANSÓW

Za zgodność pod
względem prawnym
i redakcyjnym
ZASTĘPCA Ministra
Departamentu Prawne

Grzegorz Dostalski

UZASADNIENIE

CZEŚĆ OGÓLNA

Celem regulacji jest dokonanie zmian niektórych przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. Nr 204, poz. 1577) w celu uwzględnienia możliwości prowadzenia rozliczeń transakcji zawieranych w obrocie zorganizowanym przez podmioty inne niż Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (dalej: „KDPW”), a także umożliwienia stosowania m.in. przewłaszczenia instrumentów finansowych należących do klientów firm inwestycyjnych przez właściwą izbę rozliczeniową w związku z transakcjami zawieranymi na rachunek tych klientów. Projektowane zmiany mają także umożliwić firmom inwestycyjnym stosowanie indywidualnych sposobów ustalania wysokości zabezpieczeń pobieranych od klientów zawierających transakcje terminowe, z zastrzeżeniem, że metody te będą zgodne z zasadami określonymi przez właściwą izbę rozliczeniową.

CZEŚĆ SZCZEGÓŁOWA

Celem dodania w § 2 nowego pkt 26a jest zdefiniowanie (na potrzeby zapewnienia skrótowości przepisów § 70 i § 73 rozporządzenia) terminu „właściwa firma rozliczeniowa”.

Uzupełnienie przepisów § 24 ust. 7 ma na celu wskazanie, iż regulamin usługi maklerskiej w części określającej zakres i sposób jej wykonywania musi określać także szczegółowy tryb i warunki ustanawiania zabezpieczeń wykonania zlecenia w środkach pieniężnych lub na instrumentach finansowych klienta oraz tryb i warunki wyrażania przez klienta zgody na ustanowienie takiego zabezpieczenia. Zastąpienie pojęcia „depozyt zabezpieczający” pojęciem „zabezpieczenie” wynika ze zmiany charakteru zabezpieczeń, których ustanawianie umożliwi zmieniane rozporządzenie (obok blokady instrumentów finansowych lub środków pieniężnych może być to np. przewłaszczenie na zabezpieczenie instrumentów finansowych).

Zmiana brzmienia § 28 ma na celu umożliwienie wykorzystywania przez firmy inwestycyjne instrumentów finansowych należących do ich klientów na potrzeby związane z ustanawianiem na tych instrumentach zabezpieczeń wymaganych przez izbę rozliczeniową właściwą w zakresie transakcji zawieranych na rachunek tych klientów. Obecne przepisy wywołują wątpliwości, co do możliwości stosowania niektórych form zabezpieczeń, co powoduje (w zależności od przyjętych w danej izbie rozliczeniowej zasad ustanawiania zabezpieczeń na instrumentach finansowych) konieczność angażowania przez firmy inwestycyjne aktywów własnych na potrzeby ustanawiania zabezpieczeń naliczanych przez izby rozliczeniowe od transakcji zawieranych na rachunek klientów, bądź faktyczną iluzoryczność zabezpieczeń ustanawianych na rzecz izb rozliczeniowych w zakresie, w jakim ich przedmiotem są instrumenty finansowe należące do klientów firm inwestycyjnych. Zaproponowane zmiany pozostają w zgodzie z dyrektywą 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (dalej: „MiFID”), ponieważ jej art. 13 ust. 7 dopuszcza możliwość

wykorzystania instrumentów finansowych należących do klientów na rachunek własny firm inwestycyjnej, pod warunkiem wyrażenia na to zgody przez klienta.

Dodatkowo zmiana ta skorelowana jest ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1391), w tym z dodawanym art. 73 ust. 5f tejże ustawy, którego celem jest pełniejsza realizacja zamiaru wyrażonego w pkt 27 preambuły dyrektywy MiFID¹⁾.

Celem zmiany § 36 ust. 2 jest doprecyzowanie przepisów określających zakres stosowania postanowień Oddziału 2 „Przechowywanie i rejestrowanie instrumentów finansowych oraz prowadzenie rachunków pieniężnych” przez banki powiernicze, poprzez uzupełnienie dotychczasowych zapisów o odesłania do postanowień § 29 ust. 1-3 (zasady prowadzenia przez firmy inwestycyjne rejestrów operacyjnych klientów) i § 31 (zasady prowadzenia rejestru sesji w przypadku, gdy rachunek papierów wartościowych prowadzi inny podmiot niż firma inwestycyjna) oraz rezygnację z odesłań do § 28 ust. 1 i 2 (zasady wykorzystywania przez firmy inwestycyjne instrumentów finansowych należących do klienta) i § 29 ust. 6 (zasady rejestrowania na rachunkach papierów wartościowych niektórych instrumentów finansowych).

Zmiana brzmienia § 70 ma na celu doprecyzowanie zasad zabezpieczania zleceń brokerskich dotyczących transakcji terminowych oraz dokonywania rozrachunków sesji, a także zastąpienie pojęcia „depozyt zabezpieczający” pojęciem „zabezpieczenie” bardziej adekwatnie oddającym charakter zabezpieczeń, których ustanawianie umożliwi zmieniane rozporządzenie. Dodatkowo nowe przepisy wprowadzają możliwość stosowania przez firmy inwestycyjne i banki powiernicze indywidualnych sposobów ustalania wysokości zabezpieczeń pobieranych od klientów zawierających tego typu transakcje, z zastrzeżeniem, że metody te muszą być zgodne z zasadami określonymi przez właściwą izbę rozliczeniową.

Zmiana § 71 ma na celu zastąpienie pojęcia „depozyt zabezpieczający” pojęciem „zabezpieczenie” bardziej adekwatnie oddającym charakter zabezpieczeń, których ustanawianie umożliwi zmieniane rozporządzenie.

Projektowana zmiana § 73 pozwoli na skorygowanie błędnego wskazania podmiotu mogącego, obok podmiotu organizującego rynek lub system obrotu, określać warunki wykonywania zleceń nabycia lub zbycia derywatów przez firmy inwestycyjne (pierwotnie zadanie to mylnie przypisano właściwej izbie rozrachunkowej).

Zmiana § 74 ma na celu zastąpienie pojęcia „depozyt zabezpieczający” pojęciem „zabezpieczenie” bardziej adekwatnie oddającym charakter zabezpieczeń, których ustanawianie umożliwi zmieniane rozporządzenie.

Projekt rozporządzenia nie podlega obowiązkami notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

¹⁾ „27) Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem wspólnotowym, w szczególności dyrektywą 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych dla potrzeb zabezpieczenia, albo innego rodzaju pokrycia obecnych lub przyszłych, rzeczywistych lub warunkowych, czy też przewidywanych zobowiązań, klient przenosi na przedsiębiorstwo inwestycyjne pełne prawo własności do instrumentów finansowych lub funduszy, nie należy ich uznawać za należące do klienta.”

Zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie Specjalne rozdz. 1, t. 1, str. 446), projekt rozporządzenia nie będzie przedmiotem konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został udostępniony na stronach urzędowego informatora teleinformatycznego - Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji oraz Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

W związku z art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) projektodawca nie przewiduje by zmiany rozporządzenia miały wpływ na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa (część 70).

Pracownik właściwy w sprawach projektu:
Andrzej Gregorczyk – Radca Ministra
e-mail: Andrzej.Gregorczyk@mofnet.gov.pl
tel. (22) 694 40 85
Wydział Rynku Kapitałowego
Departament Rozwoju Rynku Finansowego
Ministerstwo Finansów

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Niniejsze rozporządzenie oddziałuje na Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, izby rozliczeniowe, firmy inwestycyjne, banki powiernicze i ich klientów.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie poddany konsultacjom społecznym, w których będą uczestniczyli przedstawiciele instytucji reprezentujących środowisko rynku kapitałowego, tj.: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Izby Domów Maklerskich, Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., Narodowego Banku Polskiego, Rady Banków Depozytariuszy, Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych, Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych, Związku Maklerów i Doradców, Związku Banków Polskich, BondSpot S.A.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje kosztów lub obciążeń w sektorze finansów publicznych (w tym nie wpłynie na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego), w szczególności nie będzie skutkowało zwiększeniem wydatków lub zmniejszeniem dochodów jednostek sektora finansów publicznych.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektu rozporządzenia będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Doprecyzowanie zasad wykorzystywania przez firmy inwestycyjne instrumentów finansowych należących do ich klientów przyczyni się do zwiększenia pewności stosowania przez firmy inwestycyjne niektórych form zabezpieczania transakcji zawieranych na rachunek klientów. Nowe przepisy wprowadzają także możliwość stosowania przez firmy inwestycyjne i banki powiernicze indywidualnych sposobów ustalania wysokości zabezpieczeń pobieranych od klientów zawierających transakcje terminowe, z zastrzeżeniem, że metody te muszą być zgodne z zasadami określonymi przez właściwą izbę rozliczeniową. Niniejsza regulacja, w powiązaniu ze zmianami przewidzianymi w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw, powinna wywołać pozytywne skutki społeczne w postaci ulepszenia rozwiązań prawnych mających na celu zagwarantowanie prawa klientów do aktywów oraz zapobieżenie wykorzystywaniu przez firmy inwestycyjne środków pieniężnych klientów bez ich zgody.

Projektowane rozporządzenie nie przyczyni się do zwiększenia obciążeń biurokratycznych dla podmiotów nadzorowanych.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. **Wskazanie źródeł finansowania**

Projektowane rozporządzenie jest neutralne dla budżetu państwa.

8. **Opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej.**

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

